

Redadeg 2018

Skolaj Diwan Kemper

Miss Redadeg 2018

Sterenn eo ma anv, gant ma c'hi Gwennadu emaoamp o prientiñ ar Redadeg. Gant ticheurt Redadeg 2016 ma zad hon eus gwriet, ma mignoned ha me, un ticheurt evitañ. N'eo ket bet aes da guzhat anezhañ da Dadig ha da Vammig : ne vefent ket bet kontant. An disoc'h n'eo ket fall. Ne chom ken nemet an niverenn da ouzhpennañ, war ar foñs ruz-flamm. Ha kuzhet mat eo, e foñs ma armel, dindan ma flankenn-ruilh ha ma dilhadoù sport.

Bemdez e ran ur footing gantañ. Daoulagad c'hell am eus, nijal a ra ma blev hir ha du gant an avel. Ret e vo bezañ prest a-benn devezh ar Redadeg, ha setu perak e reomp kement a strivoù. Piv oar, marteze e raimp pemp, seizh, dek kilometrad diouzh renk ?

A-benn ur miz e vo ar Redadeg ha cheñch a reomp lec'hioù evit pleustriñ : parkeier, koadoù, e-kreiz ar marc'had... Lakaat a ran ticheurt Gwennadu warnañ ur wech pellaet eus an ti, ur souezhadenn e rank bezañ ! Ret eo din e walc'hiñ ur wech an amzer, pa vez gleb ar geot, ha pri war an hentoù...

Evit distign ma c'higennoù em eus graet yoga e-pad an eil sizhunvezh e stal ar skol. Gwennadu a selle ouzhin gant un doare ispisial :

« Gwennadu, paouez da sellout ouzhin mod-se ! Marteze e c'hellimp redek pelloc'h c'hoazh ! Ha me, n'em eus ket pevar fav evelout ! »

Evit peurechuiñ ma fleustradeg, em eus graet ur meskaj etre jim ha redadeg oc'h ober a bep eil un devezh jim ha redek. Hag ar pedervet sizhunvezh, redadeg bemdez gant Gwennadu, pffff ! Tri c'hilometr hon eus graet ar wech diwezhañ. Souezhet e oa ma zud o welout ac'hanon o tebriñ kement hag o chom e-pad ken pell dindan ar strinkadenn. Met prest omp bremañ ! Warc'hoazh e vo ar Redadeg.

*

Dihunet da 8e vintin, debret buan an dijuni ganeomp (edajoù evit kaout a-walc'h a startijenn, chug orañjez, ha kig malet evit Gwennadu, prenet ganin, « special riders »). Lakaat a ran ma zicheurt, ha stagañ a ran ma blev. Setu, erru poent da lakaat e dicheurt da Wennadu. Laouen eo, fier-ruz, met treiñ a ra ar goulenn-mañ em fenn : « Ha petra vo lavaret gant ma zud ? »

Ha setu Tadig o tiskenn gant an diri oc'h huchal :

« Piv en deus gwelet ma zicheurt ruz 2016 ? Pelec'h emañ...? Sterenn ! Petra 'z peus graet ? Gwennadu gant ma zicheurt ! Sot out pe betra ? »

Ma Doue... Kregiñ a ra fall ! Dre chañs eo erruet Mammig, dirollet da c'hoarzhin :

« Pegen brav out, Gwennadu, gant da dicheurt ! Ale, Tadig, n'emaout ket o vont d'ober ur penn fall devezh ar Redadeg, kavout a ri ticheurt Redadeg 2014, pe 2012, glas, melen, mouk... 'Rez ket bil, hag ar ruz a ya mat-tre da Wennadu ! Tout an dud a vo o c'hoarzhin ! »

Ken souezhet eo ma zad, ne gred ket mont pelloc'h gant e varrad fulor. Pignat a ra gant an diri evit lakaat un ticheurt all, met e-barzh an oto n'en deus rannet grik ganeomp, mouzhet eo. Gwennadu a zo laouen en oto, o sellout e pep lec'h, o fiñval kalz.

« Peoc'h, Gwennadu ! O paouez erruout emaoamp. Ret e vo en em dommañ bremañ... Met a-raok em boa kemeret ur c'hreion evit lakaat an niverenn 'm eus gwelet war an hent. Setu ar c'hilometr emaoamp o vont da redek. »

*

Parket an oto, ha diouzhtu, setu kamion kentañ ar Redadeg o tostaat... Kroget d'ober an dommadur. Pennfollet on peogwir e tegouezhomp gant ur c'hard eur lañs, lavarout a ran d'an den e-karg, fachel un tamm anezhi :

« Perak ho peus kement a lañs ?

– Dousik, dousik, n'omp ket gant ur c'hard eur lañs. C'hwi, n'oc'h ket dihunet mat, Dimezell, sellit ouzh ar chaosonou ho peus c'hoazh en ho treid... »

Ha me da sellout ouzh ma zreid pa ro an den ticheurt ruz ma c'hilometr din. Gwelout a ran he chaosonou gwenn leun a zouar hag a bri. Ruz-tout e lavaran d'ar c'hi lakaat e dicheurt, gant ma sikour. Ha chom a ran ur pennadig da furchal he botoù er sac'h.

« Te, na fiñvez ket, chom fur ha sioul amañ. »

Ha setu ar c'hi o kregiñ da redek o soñjal : « Forzh penaos... »

Met erruout a ra ar rederien, ha me n'on ket prest ! Ha setu, a-dreñv ar c'hamion emañ ar c'hi o redek, mont a ra buan, ha tost echu eo dija ar c'hilometr kentañ. Redek a ran, met n'eo ket aes din adaptout an dale.

Gwennadu a red gant ar vazh-test en e veg. Erruout a ra e-kichen ur vaouez kozh, war ar c'hilometr war-lerc'h, dirak ar skritell 1559 met pa ro ar c'hi ar vazh-test d'ar vaouez-se, honnezh a vann anezhi, en ur lavarout :

« Ec'h! N'em eus ket c'hoant da redek gant ur vazh-test lous-teil gant ur glavourenn warni ! »

Neuze e adapt ar c'hi anezhi ha stagañ a ra en-dro da redek. O c'hoarzhin emañ ar rederien all.

Erruout a ran, a-benn ar fin, skuizh da vezañ redet ken buan. Ma c'halon a zo o talmiñ ken kreñv etre ma divskouarn !

Redek a ran betek gwelout ma c'hi. Lavarout a ran dezhañ, un tammig fuloret :

« Lavaret 'm boa dit chom da c'hortoz ac'hanon ! »

Met, o sellout ouzh ar c'hi, laouen da redek, gant seizennoù liesliv ar vazh-test o nijal gantañ, ha rederien o c'hoarzhin tro-dro dezhañ (estreget ar vaouez kozh hag a gendalc'h da redek, fachel-ruz, un tammig en a-dreñv), o sioulaat emañ. Dous eo an aergelc'h, an dud a gan sonenn ar PennSalsardin, plat eo an hent, saout diseblant o peuriñ er pradeier...

« N'eo ket grevus, tremen a ra mat, ha ken laouen out, ma ne c'hellan ket chom gant ma fenn fall... »

– Yaouuu ! a huch Gwennadu, gant e lost o fiñval forzh pegement. »

Hag ar vugale da c'hoarzhin. Ar wech kentañ eo dezho redek gant ur c'hi o tougen ur vazh-test. Filmourien, poltrederien er c'hamion ne baouezont ket da ober luc'hskeudennoù : ur « skoop » a vo war Internet, e kazetennoù ar vro, ha marteze war Frañs 3 fenez !

Ha me, e-kichen Gwennadu, o vouse'hoarzhin, o tiskouez ma dent gwenn, ur « star » on deuet da vezañ, a-drugarez da Wennadu !

Daou gilometr... Skuizh omp, ar vestrezig hag ar c'hi. Poent eo reiñ ar vazh-test d'unan bennak all. Met ret e vefe torchiñ un tamm ar vazh-test, kement a vabous a zo war genoù Gwennadu ! War un orjalenn houarn dirak un ti, er pellder, ur vragez vihan o sec'hiñ ! Kemer a ran anezhi ha kregiñ a ran da naetaat ar vazh-test. Souezhet eo Gwennadu, peogwir e soñje e oa ar vazh-test dezhañ da vat ! Kregiñ a ra da c'hrognal... Met ken skuizh eo ma n'eo ket evit klask chikan hiroc'h.

Redek a reomp e-pad ur c'hilometr c'hoazh hag erruout a reomp e lec'h m'eo ret deomp reiñ ar vazh-test, ha piv a welomp ? Miss Redadeg 2018 ! Brav, gant neudoù roz ha glas en he blev, gwisket gant un ticheurt ruz, ur gurunenn bleunioù ganti war he zal bras ha tev, blev melen, ha daoulagad glas he deus...

Met... Ur giez eo ! Ruz evel e dicheurt e teu Gwennadu da vezañ, ha lañs gantañ adarre evit

redek en he c'hichen. Un tammig fuloret on : da betra a servije naetaat ar vazh-test ha dougen anezhi ur c'hilometr ouzhpenn... ? Hag evit ar c'hilometr diwezhañ, ur wech roet ar vazh-test pelloc'h, n'emañ ket an dud o sellout ouzh ar rederien oc'h echuiñ ar Redadeg 2018 e Plougerne ken ! Tamm ebet ! An holl a zo o sellout ouzh Gwennadu hag ouzh Miss Redadeg 2018 !

Elfen – Loeiza – Galaad – Ulrick

Ar Redadeg ramzel

Ur wech e oa tri bugel eus skol Diwan Gwengamp : Katell, ur plac'hig 10 vloaz, pikoù panez war he fri ha daoulagad c'hlas gant leun a startijenn, prest d'ober pep tra evit he mignoned bras Erwan, sot gant an dinozored ha Gwenole, danser klasel barrek, mar plij ganeoc'h !

Katell a blije dezhi an istorioù faltaziek ha sot e oa pa c'helle debriñ krampouezh. Dirollet e oant holl gant un dra o doa c'hoant an holl Vretoned ober : ar Redadeg. Met ket n'eus forzh pe hini : ar Redadeg evit ar brezhoneg. Oc'h en em brientiñ e oant e ti Erwan.

« Ret eo mont, mod-all e vimp gant dale ! »

Ha dao war an hent, hep ar gerent. Mall e oa warno da vont kuit !

Setu int erruet war al lec'h, met Katell a lâras :

« Sur out e tremeno ar Redadeg dre amañ ?

– Ya, sur ! Ma zad ne fazi james !

– N'out ket faziet, sur out ?

– Marteze... N'ouzon ket mui...

– Gwelet 'peus ur skritell eus ar Redadeg ?

– 'M eus ket ...

– Marteze emañ en tu all d'ar c'hoad. Deomp da welet. »

Ur wech erruet er c'hoad.

« Sell'ta, petra eo an dra-se ? N'eo ket un den.

– Nann, re vras eo.

– N'eo ket ur ramz memestra ! »

Ur ramz ! Ur ramz bras-tre hag a oa o tastum togoù-touseg ! Katell, Erwan ha Gwenole a yeas da guzhat, ken spontet ma oant ! Gwelet e oant bet gant ur c'horrigan. Tapet e oa bet an tri bugel gantañ, ha degaset en doa anezho d'ul lec'h gant kalz a gorriganed hag a ramzed. Ne oant ket drouk, gentil er c'hontrol. Reiñ a rejont madigoù dezho.

Goude ur pennadig e voe klevet ur vouezh kreñv : mestr ar gorriganed hag ar ramzed e oa, « Korribraz » e anv. 305 bloaz e oa – ar pezh a zo yaouank evit ar ramzed – ur barv tri metr a hirder en doa. Divalav e oa ar ramz : ur fri bras evel un drompilh, tort e pep lec'h, ur mono-abrant, dilhad ruz ha gwer gantañ, gant un tog hir-spontus, ur c'hloc'h en e benn. Botoù ebet en e dreid, met ur c'hwezh ! Flaerius-spontus !

« Piv eo an tri bugel-mañ ? a huchas-eñ.

– Kavet em eus anezho, o-unan er c'hoad, eme ar c'horrigan.

– Petra emaooc'h o klask ?

– Ar Redadeg ! eme ar vugale.

– Ni ivez hon eus c'hoant d'ober ar Redadeg ! Met siwazh, n'hon eus ket desket ar ganaouenn...

Gallout a rafec'h kelenn deomp kanañ anezhi ?

– Ya ! Evel-just ! 'Betek an trec'h !' eo an titl. »

Ha Katell, Erwan ha Gwenole da gelenn ar ganaouenn d'ar ramzed ha d'ar gorriganed.

Ur wech desket ar ganaouenn, e oa bet displeget da Erwan dre belec'h tremen evit adkavout karr-tan ar Redadeg :

« Ret eo kuitaat kêr ar gorriganed, ha war-lerc'h mont a-gleiz evit adkavout Stêr ar Ramz ruz, ha goude e vo an hent etre Gwengamp ha Pempoull.

– Ok, trugarez vras, Korribraz, eme w/Gwenole, laouen da adwelout e dad hag e mamm. »

Ha setu ar vignoned o vont gant an hent gant kola, chokolad, dour, ur gontell, hag ur gartenn. Dirak dor ti ar gorriganed, e klevjont, goude bezañ lavaret kenavo d'an holl :

« PAOUEZIT !!! Ret eo deomp mont ganeoc'h, c'hoant bras hon eus d'ober ar Redadeg ivez. »

Ha setu familhoù korriganed (pemp, seizh bugel alies) oc'h erruout dirak dor an tier, entanet-holl da redek gant an tri mignon.

« Erruet omp, a lâr Katell, gant ur mousc'hoarzh bras-tre, laouen da adwelet he zad, hag evel-just, da vont gant ar Redadeg.

– Youpi, youpi ! a huchas ar 650 korrigan.

– Paouezit ! a huchas Korribraz. Pa vo an dud vras o welout ac'hanomp e vint souezhet hag aon o do !

– Korribraz ! eme Erwan. An dud c'hour er bed-mañ ne gredont ket e bedoù faltaziek. N'eus ken nemet ar vugale eveldomp hag a zo gouest da welout ar ramzed hag ar gorriganed, ar re vras ne welint netra.

– Sur out ? eme Korribraz, gant an aon da vezañ chaseet.

– Ya, sur.

– FRRRRR FRRRR...

– Piv a ra se ? a c'houlennas ur c'horrigan bihan.

– Sellit, a lâras Katell. Gwenole a zo o tiroc'hal, kousket war ur wezenn kouezhet war an douar ! »

Ha dao, tout an dud a chomas da gousket ur pennadig, evit adaptout nerzh a-raok ar Redadeg. Goude, ur wech dihunet, e erruas an tri bugel hag ar 650 korrigan war an hent.

« Hopala ! Sellit ! E Gwitalmeze emamp ! a lâras Korribraz. »

800 den a oa o heuliañ kamion ar Redadeg. Redek a reas Katell betek he zad, laouen da adkavout anezhañ. Evit an holl vugale, e oa ur blijadur da welet kement a gorriganed, a ramzed jentil. Mont a rejont daveto, c'hoarzhin a rejont. Hag ar gerent, souezhet-mik da welet bugale ken fur, ken laouen, evel ma vijent ambrouget gant tud all, treuzwelus...

Brav e oa gouel ar Redadeg e Plougerne. Bugale o vont er mor gant korriganed, ramzed o kas anezho pell-tre war ar reier, inizi Kerlouan... Erwan a oa o komz e-pad pell gant Korribraz eus orin ar gorriganed, Katell o kontañ hec'h avañturioù d'ur gorriganed a-oad ganti, ha Gwenole o tañsal gant ur c'horrigan a oa gouest d'ober hip-hop !

Ha da noz, pa oa an holl familhoù war hent an distro evit mont da gousket er gêr, e oa souezhet ar gerent o welet ar vugale oc'h huñvreal, ur mousc'hoarzh bras war o dremm. Met ar pezh n'o doa ket gwelet, e oa evit pep hini, ur c'horrigan bihan o kontañ marvailhoù e-barzh e skouarn...

Nayah, Nina, Jean, Malo, Lilian

Ar c'hoz-laer

E Brest emañ familh Fulub o prientiñ ar Redadeg. E ranndi eil estaj, niverenn 25 straed Jean Jaurès, emaint o vevañ. Fulub a ambroug ar familh a-bezh abaoe an distro-skol. N'eo nemet 6 vloaz, met pleustriñ a ra bep sizhun gant e vreur Yann, ur bloaz koshoc'h egetañ hag e c'hoar, Mari, 5 bloaz. Ur blijadur eo gwelout anezho o pleustriñ, blev melen holl war straedoù kêr-Vrest gant ticheurtoù Redadeg 2016, 2014, dindan an heol, dindan ar glav, dindan an avel foll...

Ouzhpenn da-se, gant skol Diwan Brest e oa bet savet ur ganaouenn, ha sot eo Fulub gant ar ganaouenn-se, ne baouez ket d'he c'hanañ e pep lec'h er ranndi...

Ha skuizh ar gerent da selaou atav anezhañ :

« *Ya, tud a zo, ER REDADEG! Leun a nerzh ganto...* »

Florence, e vamm, a brient ar Redadeg ivez. Sellet he deus pizh ouzh lec'hienn internet ar Redadeg. Peseurt kilometr prenañ ? Emañ he familh o vevañ nepell eus Pempoull. Neuze e vo kavet ar c'hilometr tostañ evit kousket du-se.

Sellet o deus ouzh klipoù ar Redadeg, ha laouen int da eskemm dirak porzh ar skol gant ar gerent all. Pegen brav e vo ar gouel e Plougerne war-lerc'h ! Ma vo brav an amzer e chomint da gousket dindan an deltenn, ha piv 'oar, daoust d'ar mor yen, e c'hellfent mont da gouronkañ ?

Mall zo war an holl bezañ o redek dija...

Prenet eo ar c'hilometr, ha cheu 'b'ar familh...

« Me a zougo ar vazh-test ! a lâr Yann.

– Ket, me vo an hini a zougo ar vazh, an hini vihanañ on, eme Vari.

– Te, ken bihan, ken aonik ? Piv a zo e penn ar Redadeg abaoe ar penn-kentañ ? Piv en deus kanet kan ar Redadeg ? Me an hini eo, a ouzhpenn Fulub.

– Peoc'h, bugale, gwelet e vo, ha roet e vo deoc'h ar vazh-test, pep hini d'e dro, da v/Mari da gentañ, ha war-lerc'h d'ar baotred... Met ne vo ket un ticheurt ruz evit pep hini, ne vern. Torr-penn oc'h ! Plouzenn verr evit an ticheurt neuze. N'oc'h ket o vont da genderc'hel mod-se, me zo o treiñ da sod ganeoc'h, eme an tad. »

*

D'ar Yaou 10 a viz Mae 2018, eizhvet devezh ar Redadeg, setu ar familh o sevel abred evit mont da redek. Pep tra er c'harr-tan : peadra da zebriñ, da evañ, an ticheurt ruz re vras evit Fulub (tennet ar blouzenn verr gantañ), ha peadra da gousket e ti Mamm-gozh.

Etre Pempoull ha Landreger – brav eo skritell o c'hilometrad – ha plaset mat eo ar c'hilometr dibabet gant Mammig : plat a-walc'h eo an hent, aes e vo evit redek.

Pegen hir eo gortoz ar c'harrig-samm ! Ha tout se evit redek ur c'hilometr hepken ! Evit Mari e vo re hir kredapl, ha Tadig a chomo ganti, o kerzhout war bord an hent. Setu ar c'harrig-samm kentañ. Ha setu tud gwisket gant chupennoù fluo o reiñ kuzulioù :

« A-benn pemp munutenn, bezit prest, mont a ra buan gant ar Redadeg, arabat deoc'h tostaat re ouzh ar c'harrig-samm, dañjerus eo. Brav eo kaout ur familh prest da redek ! Un, daou, tri...

– Brezhoneg e pep ti ! a respont ar vugale a-unvouezh. »

Ha setu... Ar c'harrig-samm, heuliet gant ur bern tud. Sonerezh ha tud o kanañ, gwisket gant togoù liesliv :

« *Deus ta, freilh kozh da hej da vro !*

Gwisk da dicheurt ha tap da dro

Mil eizh kant gwech bep eil yelo

Kozh ha yaouank a ziskano. »

Brav eo an amzer daoust d'ar c'houmoul du o tostaat.

Un den kozh, ruz-flamm (poent eo dezhañ chom a-sav !) a ro ar vazh da Vari, laouen ha fier-ruz

da zougen ar vazh-test. Met goude 100 metr setu-hi o poaniañ... Yann a gemer anezhi evit 300 metr, ha pa oa bet lâret gant Florence, setu Fulub gant e dicheurt brav o redek... Met n'en doa ket gwelet ar bluskenn vananez... Ha setu ar paourkaezh paotr o tapout ul lamm hag o riklañ war an tamm plusk!

Hag ar vazh-test da lammat betek... ar park war bord an hent!

Chom a ra a sav ar c'harrig-samm diouzhtu :

« Ar vazh-test, ret eo adkavout ar vazh-test !

– Petra 'zo, Fulub, mont a ra ? eme ar vamm o sellout outañ o klask, poan en e bennglin.

– Ya, mont a ra, met n'ouzon ket pelec'h emañ ar vazh-test. »

Goude pemp munutenn e krog ar skipailh aozerien da goll pasianted :

« Kemeret e vo an eil bazh-test... Met drol eo memestra...

– Kavet 'm eus anezhi, kavet 'm eus anezhi ! a huch Mari a oa chomet er park da glask. Setu ar vazh-test. »

Ha tout an dud da reiñ gourc'hemenoù d'ar plac'hig, ha setu ar Redadeg o kenderc'hel gant he hent, sonerezh, tud o redek, o tañsal, kezeg-houarn o chom war evezh war an hent.

« Ma, ret e vo redek buanoc'h bremañ ! »

Ha setu Fulub, fier adarre, o redek buanoc'h, ken buan hag e oa skuizh-spontus oc'h erruout, ur c'hilometr diwezhatoc'h.

Echu o c'hilometr, laouen ar familh d'en em gavout en-dro. Tremenet mat, met drol e oa memestra istor ar vazh-test, neketa ?

Lennerien gaer, setu un dra ne oar ket ar rederien, met lavaret e vo deoc'h. Ar vazh-test a zo kouezhet 'barzh an douar war penn ur goz o tont 'er maez eus he zoull. Se en doa lakaet anezhi e fulor. Gant daoulagad gwer ha lunedoù orañjez war he fri, he doa lavaret :

« Met petra an diaoul eo an dra-se ? Peder gwech on bet direnket gant rederien ar Redadeg dija ! E 2010, 2012, 2014, 2016... Ret e vo din c'hoari un dro-gamm dezho ! Mat 'm eus graet lakaat ar bluskenn vananez e-kreiz an hent, c'ha, c'ha, c'ha ! »

Ha setu-hi o prientiñ ur souezhadenn d'ar rederien. Met ne lavarimp ket hiroc'h deoc'h ...

*

Daou zevezh war-lerc'h e erru ar Redadeg e Plougerne.

« Mammig, mont a raimp da Blougerne ? eme Fulub.

– Ma...

– Mammig, c'hoant 'm eus da lakaat ma zi-cheurt ruz adarre, evit ar c'hilometr diwezhañ ! »

Brav eo an amzer, hag ar vugale a zo dirollet gant an avel, ar mor nepell, hag ur mor a dud o redek. Mari a zo war divskoaz he mamm, ha ne baouez ket da sellout a-zehou hag a-gleiz :

« Tadig, sell ! Margodenoù ramzel ! Mammig, un den gwisket evel ur vuzhugenn ! »

Kement a dud a zo ma ne gredont ket mont re vuan, ur bern tud anavezet ganto a zo, met sonerien a grog da seniñ ivez, gant sonerien bagadoù, bugale, ticheurtoù a bep seurt livioù...

Klask a reont tostaat ouzh al leurenn, met diaes eo.

Emañ an den koshañ o redek gant ar bugel yaouankañ. Erruout a reont asambles war al leurenn, gant skipailh an aozerien, an holl re a oa noz ha deiz e-pad eizh devezh oc'h ober war-dro ar Redadeg. Ha setu-int o tigeriñ ar vazh-test. Echu gant ar sonerezh, an trouz tro-dro, tout an dud a zo o c'hortoz ar pezh a vo lennet...

Met...

Ne chom e-barzh ar vazh-test nemet un tamm paper kozh lakaet buan gant ar goz hag ur

vuzhugenn, Luis hec'h anv. Den ne ouio ar pezh a zo bet skrivet war « brezhoneg liesliv ! ». Ha setu an den kozh o kemer ar paper gleb hag ar paotrig o klask lakaat ar vuzhugenn war e viz. Klask a ra lenn skritur ar goz :

« Laouen on da lavarout deoc'h... Diaes eo da lenn, tudoù !... eo bet lakaet mesaj ar Redadeg e foñs ma zi, etre Pempoull ha Landreger. Liesliv eo tem ar Redadeg, ya, met n'em eus nemet ur c'hozh buzhugenn da reiñ deoc'h, gant he skerb liesliv graet ar stamm brav ganin memestra ! Gant ar spi ne vo ket mui aozet ur redadeg a lak sioulded ar maeziou en arvar ! »

Setu, ret eo klask an eil bazh-test gant ar mesaj enni, ha kregiñ a ra an dud d'e lenn. Ur brezegenn hir skrivet e tregerieg, e leoneg, e diwaneg, e gwenedeg, e kerneveg, e rannvrezhoneg...

Met n'eo ket ken farsus, ha laouen eo Fulub da vezañ douget ur vuzhugenn a-hed ar Redadeg. Gwir eo, a soñj ar rederien gant an ticheurtoù ruz, « e rae ar vazh-test un trouz ispisial ». Hag ar vuzhugenn a oa un tammig bloñset ha badaouet dre forzh bezañ douget, hejet-dihejet...

Neuze, goude al lid, eo aet Fulub da welet an aozerien evit adkas Luis, ar vuzhugenn betek ti he mamm-gozh.

Ne vern, deuet eo ar vuzhugenn da vezañ brudet, ha Fulub a zo aet da adlakaat anezhi e-barzh toull ar goz, ha treset ganti « avañturioù ar c'hozh-laer »... Er skol, den ebet ne gred anezhañ ! « Fulub, kont deomp istor ar c'hozh-laer ! Ur wech c'hozh ! »

Enora P - Selenn – Azenor – Youn GP – Kenan – Goulven – Youenn D

Ur reder dreistordinal

Ur wech e oa un den anvet Fañchig, lesanvet « Oulk ! » abalamour d'e nerzh. Un deiz e tremenas ar Redadeg dirak e di, nepell eus Brest. Prenet en doa ar c'hilometr 1768, prest e oa : an ticheurt, an dour, ar gasketenn... Oc'h en em dommañ e oa pa welas an oto gentañ o tostaat.

« Prest on da redek 32 gilometr... »

Met, goude pemp kilometr e pegas ennañ ur c'hoant bras da staotañ. Penaos ober ?

Gwelet en doa ur park war bord an hent bras. Mont a reas Fañchig d'ober ar pezh en doa d'ober...

Met n'en doa ket gwelet ar pezh mell tarv a oa e-barzh ar park-se... Ha ken bras oa e aon ma krogas da staotañ... en e vragoù !

O welet an ticheurt ruz a oa gant Fañchig e teuas an tarv da vezañ fuloret... ruz!

« Perak out deuet da staotañ e-barzh ma fark din-me ? Direnket on gant ho redadeg, tud oc'h huchal war an hent. Ne c'hellan ket bezañ trankil ganeoc'h ! Hag ouzhpenn da-se e lakaez un ticheurt ruz! Me a zo vont d'ober evel tirvi corrida Bro-Spagn ! C'he c'he c'he !!!... »

Hag an tarv da redek war-zu Fañchig, a denn e dicheurt buan.

« OLE ! »

Hag an tarv da dremen dindan ticheurt Fañchig !

« Boñ, echu ar c'hoari, emañ o vont da redek ganit. Se a raio vat din cheñch park, ha mont war an hent bras. »

Ha setu Fañchig o tistreiñ, gant an tarv. Ur pezh mell tarv! Souezhet e oa ar rederien, aon ganto o welout anezhañ ken fuloret.

« Ma... Fañchig! Gortoz ac'hanon 'ta! Skuizh-marv on ! N'on ket boas d'ober kement-se a hent !

– Deus war ma c'hein, tarv kozh ! »

Hag un dra dreistordinal a c'hoarvezas aze : Fañchig o tougen an tarv skuizh ! An dud ne c'hellent ket krediñ ur burzhud mod-se. Biskoazh kemend-all !

« Pell emañ Plougerne c'hoazh ?

– Daou gilometr bennak pelloc'h, met re bounner out, loen kozh, ret eo din kaout un tamm diskuizh...

– Deomp dezhi neuze, hag ar wech-mañ, pign war ma c'hein ! »

Fañchig en doa adlakaet e dicheurt ruz, hag an dud tro-dro dezho ne baouezent ket da estlammañ:

« Sell 'ta, un tarv er Redadeg !

– Pegen kalonek eo Fañchig !

– Pegen brav eo an tarv !

– Biskoazh kemend all, pevar lagad d'ar marc'h dall ! eme un tad-kozh a blijedezhañ an troioù lavar. »

Ur wech degouezhet e Plougerne e krogas gouel dibenn ar Redadeg. Met... Kement a dud a oa ! Ha kalz anezho gant ticheurtoù ruz ! Kregiñ a reas an tarv da bennfolliñ... Ha setu Fañchig o lakaat anezhañ da bellaat eus al leurenn buan ha da zistreiñ d'an daoulamm... betek e bark !

Met e penn an holl dud e chomo an daou reder dreistordinal-se e-pad pell. Ha, war siminal ti Fañchig e oa chomet e-pad bloavezhioù poltred ar mell tarv kozh war gein Fañchig !

Enora, Soig, Mathis

Tan d'ar redadeg

E Rosporden, da hanternoz, e oa ar Redadeg o tremen e-kichen ti ur wrac'h, mestrez un aerouant o vevañ dindan he zi. O kousket e oa al loen vil.

Dihunet e oa bet gant trouz ar sonerezh hag ar rederien o huchal hag o huchal hag o kanañ laouen ha kreñv : « 1, 2, 3, Brezhoneg e pep ti ! », « Deus 'ta frei kozh da hej da vro !... »

Galloudoù ispisial a oa gant an aerouant : gallout a rae cheñch ment, nijal, tufañ tan, hag ober kalz traoù all. Ar wrac'h a oa sorserez ivez ha gouzout a ouie ur bern troioù-hud. Kromm e oa he fri, daoulagad ruz ha mouk he doa.

« Deus amañ, ma aerouant karet. Siferniet out, a lavaras ar sorserez.

– N'on ket, ha c'hoant am eus da vont da redek ganto, a respontas-eñ.

– N'eus ket anv ! Deus ganin, mod-all ez in e-barzh da gambr ha kemer a rin an arc'hant az peus bet gant al logodenn vihan !

– Ket, ket, met ne vern. Kemer ma arc'hant ma 'z peus c'hoant, met lakaet 'm eus toulloù-trap tro-dro d'an arc'hant, c'ha, c'ha, c'ha!

– Ma... Lavarout a rin da Dadig ez peus debret TOUT ar chokolad !

– Ne ran forzh, n'eo ket gwir forzh penaos.

– Mar plij ganit ! Deus en-dro, yen eo er maez, ha klañv out, ma labousig tan !

– N'eus forzh petra ! E miz Mae emamp ! »

Ha setu an aerouant oc'h heuliañ ar Redadeg. Ne red ket evel-just, met nijal a ra a-us d'ar rederien a zo o kregiñ da bennfolliñ:

« Alo ? An archerien ? Deuit d'hor sikour ! Un aerouant a zo oc'h heuliañ ar Redadeg ! eme unan eus an aozerien er c'harrig-samm.

– Petra ? Ha ma mamm a zo rouanez Breizh-Veur marteze ? Arabat ober goap ouzh archerien Bro-C'hall ! Ha n'ouzon ket petra emao'h o lavarout !

– Un aerouant... a zo... oc'h heuliañ ar Redadeg !

– Petra ? Un aerouant ?! Ha perak ket euzhvil al Loch Ness kement hag ober ?!

– Bipp, bipp, bipp... »

E-keit-se e oa daou skolajiad o redek :

« Forzh ma buhez ! Un aerouant !

– Paotr paour ! Kontañ a rez forzh petra, eme gKlet. »

Met tostaat a ra an aerouant outo, hag al « labousig-tan » a duf peadra da lakaat blev Klet da vezañ ruz-tan.

« Sikour din ! Sikour din ! »

Ha Klet d'en em lakaat da leñvañ forzh pegement.

« Ar babig ac'hanout ! Evit ur wech e c'hoarvez un dra bennak dreistordinal deomp ! Farsus out, ruz e-mod-se ! Evel ur punk ! Re fentus ! Ale, paouez da glemmichal, kendalc'homp da redek ! Skeudennoù ar Redadeg a zo vont d'ober tro ar bed, gant an aerouant, da vlev ruz, ha ni holl o redek... »

Met an dud ne oant ket ken plijet ha-se. Lod anezho a oa paouezet da redek, hag an aerouant, laouen, gant Klet hag e vignon a oa chomet o-unan a-dreñv ar c'harrig-samm. Trubuilhet-bras e oa an aozerien: Penaos ober evit sioulaat ar jeu ? Marteze e vo devet kirri-tan ar Redadeg gant an aerouant ? Hag el lec'h emgav ? Ha gouel an 10 vloaz ?

War bord an hent e oa chomet ur c'helenner skiantoù da sellout ouzh an arvest, dedennet-bras gant ar pezh a c'hoarveze ;

« D'am soñj aze hon eus afer ouzh un arerus pudus fromus, ur spes n'eo ket bet gwelet abaoe ar Ragistor, er bloavezh -12750... Brav-kenañ eo, 400 vloaz, lakaomp. N'eo ket ken boas-se da dufañ tan, rak ne ya ket ar flammennoù ken pell hag ar pezh a zo bet lakaet em levr kozh a gont avanturioù un aerouant a oa kad da blantañ tan e kêr Iztavolkaid... »

Tostaat a rae fin ar Redadeg, Klet hag e vignon a oa o redek atav, gant ar c'helenner skiantoù a-dreñv dezho.

Skuizh e oant o-daou. Kinniget e oa bet gant an aerouant pignat war e gein. Ha setu an daou o nijal a-us d'ar Redadeg.

« Mont a ra ganit Klet? Bravoc'h out gant da vlev ruz, n'out ket ? eme an aerouant.

– Ya... Met gallout a rafes leuskel ac'hanomp er gouel, mar plij ? »

Ne oa ket al loen kement-se en e aez war al leur, hag ar vugale a oa tro-dro dezhañ a grede e oa aze an aerouant evit c'hoari ganto. Ur bern bugale a oa pignet war e gein, hag eñ souezhet-mik o welet kement a dud.

« Klet ! Aiou! Trawalc'h! Lavar dezho mont kuit !

– Perak ?

– C'hoant 'm eus da zistrein d'ar gêr, da di ar sorserez !

– Sur out ?

– Ya ! Atch....oum ! Ar gwir a oa ganti, sifernet on, ret eo din distreiñ. »

A-drugarez da gKlet e oa diskennet an holl vugale, dipitet da guitaat ur « gwir » aerouant.

« Diskouez dezho pegen uhel ez out gouest da nijal, ha tuf tan en aer !

– A-du, e-giz-se vo graet ! »

Ha setu an aerouant o pellaat, gant an holl vugale o redek war e lerc'h, Klet en o fenn. Hag a daol-trumm, un tantad bras, gant livioù ar Redadeg 2018 treset en oabl. Bamet ar vugale hag an aozerien ! Hag un huñvre a vefe an afer-mañ ? Blev ruz Klet ne oant ket un huñvre...

Ha filmoù ha fotoioù an aerouant a oa bet diskouezet e-pad pell d'an holl familhoù. Hag ar vugale a oa lorc'h enno da vezañ graet anaoudegezh gant ur « gwir » aerouant...

Maela, Tifenn, Erell, Margaux, Lila, Erwann, Lou-Ann, Célia